

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de decizie „Cu privire la aprobarea Planului Local Integrat privind Energia și Clima (PLIEC) al orașului Costești, raionul Rîșcani, pentru perioada 2026–2030”

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Autorul proiectului de decizie este Primăria orașului Costești, raionul Rîșcani.

Proiectul a fost elaborat în cadrul proiectului „Parteneriate locale pentru eficiența energetică în serviciile sociale”, finanțat de Uniunea Europeană, cofinanțat și implementat de Fundația Soros Moldova, în parteneriat cu I.P. Keystone Moldova și AO „Fondul de Inovații Sociale din Moldova”.

Partener de implementare pentru elaborarea tehnică a Planului – Asociația Comunităților Inteligente din Moldova.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul de decizie este elaborat în temeiul:

- art. 14 alin. (2) din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală;
- Legii nr. 139/2018 privind eficiența energetică;
- Legii nr. 74/2024 privind acțiunile climatice;
- Hotărârii Guvernului nr. 86/2025 privind aprobarea Planului Național Integrat privind Energia și Clima (PNIEC);
- Hotărârii Guvernului nr. 624/2023 privind aprobarea Programului Național de Adaptare la Schimbările Climatice până în anul 2030.

PLIEC reprezintă principalul document strategic local pentru planificarea măsurilor din domeniul eficienței energetice, utilizării surselor regenerabile de energie, reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră, adaptării la schimbările climatice și diminuării vulnerabilității energetice.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Orașul Costești dispune de un patrimoniu important de clădiri publice și infrastructură comunală care necesită investiții în eficiență energetică și modernizare.

Analiza efectuată în cadrul PLIEC a evidențiat:

- consumuri semnificative de energie în clădirile publice;
- utilizarea limitată a surselor regenerabile de energie;
- necesitatea modernizării iluminatului public;
- necesitatea sporirii eficienței sistemului de alimentare cu apă;
- vulnerabilitatea localității la efectele schimbărilor climatice (secetă, precipitații extreme și temperaturi ridicate);
- existența fenomenului sărăciei energetice și necesitatea dezvoltării unor măsuri locale de sprijin.

Totodată, la nivelul oraşului nu exista un document strategic integrat care să stabilească obiective, indicatori şi măsuri coordonate în domeniul energiei şi climei, fapt care limitează posibilitatea accesării finanţărilor naţionale şi externe.

3. Obiectivele urmărite şi soluţiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului şi evidenţierea elementelor noi

Scopul proiectului îl constituie aprobarea Planului Local Integrat privind Energia şi Clima pentru perioada 2026–2030.

PLIEC stabileşte direcţiile de dezvoltare ale oraşului în următoarele domenii:

- eficienţă energetică;
- energie regenerabilă;
- reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;
- adaptarea la schimbările climatice;
- reducerea sărăciei energetice.

Documentul propune măsuri concrete, inclusiv:

- renovarea energetică aprofundată a Grădiniţei Costeşti;
- instalarea unui sistem fotovoltaic pentru acoperirea consumului propriu al Casei de Cultură;
- instalarea unui sistem automatizat de control şi reglare a distribuţiei agentului termic în Primăria Costeşti;
- implementarea unui sistem inteligent de management al iluminatului public;
- instalarea unui sistem fotovoltaic pentru alimentarea sistemului de apă;
- extinderea sistemului de aprovizionare cu apă;
- implementarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice;
- campanii de informare privind eficienţa energetică şi utilizarea surselor regenerabile de energie.

Implementarea măsurilor este planificată pentru perioada 2026–2030 şi va fi monitorizată anual de către Primăria oraşului Costeşti.

3.2. Opţiunile alternative analizate şi motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Au fost analizate opţiunile: lipsa intervenţiei, elaborarea unor planuri sectoriale separate şi elaborarea unui plan minimal. Toate au fost respinse deoarece nu ar fi permis atingerea obiectivelor asumate, nu ar fi creat cadrul pentru atragerea finanţărilor externe şi nu ar fi abordat în mod real problemele existente. Opţiunea aleasă – elaborarea PLIEC cu implicarea unui consultant extern – asigură un document strategic integrat, corelat cu priorităţile naţionale şi europene.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul consolidează capacitatea instituţională prin desemnarea managerului energetic şi stabilirea mecanismelor de coordonare, monitorizare şi raportare. Nu implică modificări

structurale majore. Efectele prognozate includ reducerea cheltuielilor bugetare pentru energie și îmbunătățirea managementului infrastructurii publice.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea măsurilor prevăzute în PLIEC necesită investiții etapizate. Finanțarea este preconizată din bugetul local, fonduri naționale (FEERM, Fondul Național pentru Mediu, Programul Național „Satul European”), fonduri europene și alte surse externe. Pe termen lung, implementarea măsurilor va genera economii bugetare prin reducerea consumului energetic și a costurilor de exploatare.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Impactul este indirect pozitiv: crearea de oportunități de afaceri în domeniul construcțiilor și instalațiilor, stimularea economiei locale și reducerea costurilor pentru agenții economici. Nu se identifică impacturi negative.

4.4. Impactul social

Implementarea Planului va avea efecte sociale pozitive prin:

- reducerea cheltuielilor cu energia în instituțiile publice;
- îmbunătățirea confortului utilizatorilor clădirilor publice;
- reducerea vulnerabilității energetice;
- creșterea gradului de informare a populației privind eficiența energetică;
- sporirea rezilienței comunității la schimbările climatice.

Nu sunt identificate impacturi sociale negative.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Nu este aplicabil. Proiectul nu implică prelucrarea datelor cu caracter personal.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Proiectul promovează egalitatea de gen prin asigurarea accesului egal la beneficiile măsurilor și prin acordarea priorității gospodăriilor vulnerabile.

4.5. Impactul asupra mediului

Proiectul are un impact pozitiv semnificativ asupra mediului: reducerea emisiilor de CO₂ cu circa **44 tone/an** (direct), reducerea poluării aerului, îmbunătățirea calității apei prin reabilitarea conductelor și curățarea iazului, creșterea suprafețelor verzi și reducerea riscului de inundații.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

Proiectul este compatibil cu legislația UE, în special cu directivele și regulamentele UE privind eficiența energetică, acțiunile climatice și cu angajamentele asumate de Republica Moldova în cadrul Acordului de Asociere și al Tratatului Comunității Energetice. PLIEC contribuie la atingerea obiectivelor UE în domeniul eficienței energetice, energiei regenerabile și reducerii emisiilor de GES.

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Nu este aplicabil. Proiectul nu transpune nemijlocit acte juridice ale UE, ci creează cadrul strategic local pentru implementarea politicilor naționale, care la rândul lor sunt aliniate la legislația UE.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

PLIEC creează cadrul juridic și strategic local necesar pentru implementarea obiectivelor UE în domeniul energiei și climei, în concordanță cu PNIEC și cu angajamentele internaționale ale Republicii Moldova.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Proiectul de decizie și PLIEC au fost elaborate cu implicarea părților interesate la nivel local. Proiectul va fi supus consultărilor publice prin publicarea pe pagina web oficială a Primăriei orașului Costești, în conformitate cu prevederile Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional. De asemenea, vor fi organizate dezbateri publice cu participarea cetățenilor și a reprezentanților instituțiilor publice.

7. Concluziile expertizelor

(Compartimentul va fi completat cu mențiunile corespunzătoare după obținerea Avizului CNA)

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul de decizie se încadrează în sistemul actelor administrative ale Consiliului orășenesc Costești. Prin adoptarea sa, se creează cadrul strategic pentru implementarea politicilor locale în domeniul energiei și climei. Nu sunt necesare modificări sau abrogări ale altor acte normative ca urmare a adoptării prezentei decizii.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Pentru implementarea prevederilor proiectului sunt necesare următoarele măsuri:

- Desemnarea persoanei responsabile de coordonarea, monitorizarea și evaluarea implementării PLIEC (manager energetic desemnat prin aprobarea PLIEC);
- Includerea măsurilor PLIEC în documentele locale de planificare și în programele anuale de activitate;
- Identificarea și atragerea surselor de finanțare pentru implementarea acțiunilor prevăzute, în special din Programul Național „Satul European”, Fondul Național pentru Mediu și fonduri europene;
- Monitorizarea anuală a progresului și raportarea către Consiliul orășenesc;
- Consolidarea capacităților administrației publice locale în domeniul managementului energetic și climatic, prin participarea persoanelor responsabile desemnate la evenimente locale, regionale aferente acestor activități.

Responsabilitatea implementării revine Primăriei orașului Costești. Monitorizarea se va realiza anual, cu evaluarea gradului de realizare a indicatorilor stabiliți.

Primar or. Costești _____